

מְלַחְמָה לַה' בְּעַמְלֵק מְדָר דָּר
 על ידי שנלחם נגד עמלק – הם רבני הערב רב
 נזכה להגאולה שלימה במהרה בימינו אמן

גליון # 2

מי לה' אלי!

חודש חשון תשנ"ט

מלחמה לה' בעמלק

בספר שמות פרק יז פסוקים י - ט"ז:

*** אבן עזרא על שמות פרק יז פסוק טז ***

(טז) כי יד - כמו כי אשא אל שמים ידי והטעם כי השם שם ידו על כסאו וזאת היא שבועה. ור' ישועה אמר כי יד חזקה תהיה ליושב בראשונה על כסא ישראל. כאשר נאמר בשלמה על כסא ה'. והטעם על שאול:

*** רמב"ן על שמות פרק יז פסוק טז ***

(טז) כי יד על כס ידו של הקב"ה הורמה ליטבע בכסאו להיות לו מלחמה ואיבה בעמלק עולמית ומהו כס ולא נאמר כסא, ואף השם נחלק לחציו, נשבע הקב"ה שאין הכסא שלם ואין השם מלא עד שימח שמו של עמלק בן עשו, ומשנמחה שמו יהי שם ה' מלא והכסא שלם,

שנאמר (תהלים ט ז) האויב תמו חרבות לנצח, זהו עשו, שנאמר ועברתו שמרה נצח (עמוס א יא), אבד זכרם המה (תהלים ט ז), מה כתיב אחריו והי לעולם ישב (שם ח), הרי השם מלא, כונן למשפט כסאו (שם), הרי כסא שלם לשון רש"י ומדרש חכמים הוא (תנחומא תצא יא):

ויש מפרשים כי כאשר תהיה יד על כסא ה' תהיה מלחמה לה' בעמלק, וכן תהיה מדור לדור - והענין, כי כאשר יהיה מלך בישראל יושב על כסא ה' ילחם בעמלק, והוא רמז לשאול המלך הראשון, וכן מדר דר, לאמר כי כל מלך בישראל חייב להלחם בהם עד שימחו וגם זה מדרש הגמרא שאמרו (סנהדרין כ:): כשהוא אומר כי יד על כסא יה מלחמה לה' בעמלק מדר דר, הרי להעמיד עליהם מלך תחלה, ואין כסא יה אלא מלך, שנאמר (דהיי"א כט כג) וישב שלמה, כדאיתא בפרק כהן גדול ועל דרך הפשט נכון הוא:

ועל דרך האמת, כי היד אשר על כסא יה, והיא מלחמה לה', הויה בעמלק מדר דר, כי מדת הדין של מעלה תהיה בו למחותו לעולם מדור דור ומדרש חכמים בשם המלא ובכסא השלם ירמוז לזה וטעם העונש שנענש עמלק יותר מכל העמים, בעבור כי כל העמים שמעו וירגזון (לעיל טו יד), ופלשת אדום ומואב ויושבי כנען נמוגו (שם) מפני פחד ה' ומהדר גאונו, ועמלק בא ממרחק כמתגבר על השם, ולכך אמר בו ולא ירא אלהים (דברים כה יח), ועוד כי הוא ניין עשו וקרוב לנו, עובר מתעבר על ריב לא לו:

רשב"ם על שמות פרק יז פסוק טז

(טז) ויאמר כי יד על כסא יה וגוי' - לכך אני קורא שם המזבח ה' נסי. דוגמת שם אדם ששמו אליעזר או עמנואל שהרי הרים הקב"ה את ידו על כסאו וישבע כי מלחמה לו בעמלק מדר דר דוגמת כי אשא אל שמים ידי. זהו עיקר פשוטו. וי"מ כשתהיה ידי וחוזק על כסא יה שזהו כסא מלכי ישראל אז תהי מלחמה בעמלק. ואין נראה כלל בעיני שכי תהי יד היה לו לומר. אבל למעלה הוא מוסב כמו שפירשתי ופירושו שהרי יד על כסא יה:

(המשך בגליון הבא אי"ה)

וְעַד הָעוֹלָמִי - לְמַלְחָמָה לַה' בְּעַמְלֵק מְדַר דָּר